

בס"ד כג' טבת ה'תשע"ז
 הדלקת נרות - 16:44
 צאת השבת - 17:36
 רבנו תם - 18:09
שעון חורף - לפי הלוח המדוייק של "אור החיים"

שנה שבע עשרה - עלון מס' 850
 @ השבת מברכין. ר"ח שבט יחול בע"ה ביום שבת. יחדשהו הקב"ה לטובה ולברכה, לששון ולשמחה לגשמים בעיתם, לבשורות טובות ישועות ונחמות, לפרנסה טובה ואושר, בריאות איתנה לנו ולכל ישראל.

אברהם יגל

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם ז"ל
 לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל ובפרט לאברהם יגל בן רעות

מפטידין: "דברי יומיהו" (רמיה א')
 מרתק - ראו בעמוד 2
 סיפור מההפטרה

פרשת שלח

בדוק ומנוסה - סגולה גדולה להשתתף בסעודה רביעית בבית הכנסת "אוהל-מועד"

מלניני הפרשה:
 ← שיעבוד מצרים וגזרות פרעה.
 ← הולדת משה ולקחתו לבית פרעה.
 ← משה במדיין.
 ← ה' מתגלה למשה בסנה.
 ← משה נשלח למצרים למסור את דבר ה' אל פרעה להוציא את בני ישראל ממצרים.
 ← "ואלה שמות בני ישראל הבאים" (א' - א')
 סופי תיבות **תהלים**, לרמוז שבכל נדודינו, צרותינו ומצוקותינו, כשאנו באים מצרימה - **באים במיצר, טוב לאמר פרקי תהלים**, שרפואה בדוקה ומנוסה היא על כל צרה שלא תבוא.
 ← "וייסף היה במצרים" (א' - ה')
 אע"פ שפרעה נתן לו את השם "צפנת פענח", החזיק יוסף בשמו העברי. גם במצרים היה יוסף.
 ← "הנה עם בני ישראל רב ועצים ממוז" (א' - ט')
 זאת טענת שונאי ישראל מעולם, "**ממנו**" היהודים התעשרו, **מאיתנו**. וכן אמר אבימלך ליצחק "לך מעמנו כי עצמת ממנו מאוד". היהודים בחריצותם וביגיעתם, העשירו כידוע את כל הארצות בהם גרו, והקנאה אוכלת את שונאי ישראל באומרים שהיהודים רוששו את התושבים.
 ← "ויפן כה וכה" (בי י"ב)
 ראה אם יתגייר אחד מזרעו. (רש"י)
 ואפשר שראה גם כן באבותיו אם יש לו אב צדיק שינצל בזכותו וזהו שאמר: "כה וכה" - תרתי, למעלה ולמטה באבותיו ובזרעו. והנה הגאון החיד"א הקדוש ז"ל בספרו "דבש לפי" כתב כי המצרי הוא גלגול קין וכן יתרו וכן קרח שכולם גלגול קין. ונראה לרמוז דבריו במה שכתב בפרשת בראשית: כי שבעתים יקם קין. תיבת **יקם** - ר"ת: יתרו קרח מצרי, והוא פלא. (אילת אהבים)
 ← "וכאשר יעזו אתו כן ירבה וכן יפרוץ..."
 מבאר האורח חיים הקדוש: וכאשר **יעינו** אותו לא כתוב, אלא כאשר **יענו**, בלשון עתיד. הכתוב מבטיח לנו כי לעולם בשעה שיענו את בני ישראל בסופו של חשבון תהיינה **תוצאות העינוי חיוביות**. תמיד אחרי רדיפות ועינויים קשים **אנו יוצאים מחוזקים ומחוסנים יותר**.

"כי מין המים משיתיהו"
 כך קראה בתיה בת פרעה למשה. בעל הפלאה: ה' שם בפיה של בתיה את שמו של משה כפי שהגמרא (חולין קלג). מביאה: משה מן התורה מנין? "בשגם הוא בשר והיו ימיו 120 שנה", "בשגם" = 345 = **משה**. אתה רואה ששמו כבר היה עוד מפרשת בראשית משמע שה' שם בפיה את השם הזה...
 ← "של נעליך מעל רגליך..."
 זוהי הסיבה שבמלון ה' מבקש המיתו. מדוע?! אתה אמור להיות מנותק מהחומר ואתה מתעסק במלון... מבקש ה' ממשה "של נעלך (=מנעולים) מעל רגליך" (=הרגלים). הסר את המנעולים מהרגלים שלך רק כך תגיע למדרגה גבוהה ביותר של **הוצאת בני ישראל ממצרים**.
 ← "ויהי כי תלכו לא תלכו ריקם" (גי כ"א)
תלכון - נוי"ן יתירה שהיה לו לומר **תלכו**. אלא רמז לו, שאם לא תלכו, תהיו נטמעים **בחמשים** שערי טומאה. הלכך באה נוי"ן בתיבת "תלכון" שעולה מספרה חמישים.
 ← "ויהחמרה בחמר ובצפה" (בי ג')
 בזהר מובא: אמר רבי יהודה, זו תורה שהחמירה הקב"ה במצוות עשה ובמצוות לא תעשה. ונראה שדורש **בחמר** - **ברמ"ח** מצוות עשה. ובזפת - שם רמז למצוות לא תעשה שהעוברים עליהם, ריחם מסריח כזפת ודבק בהם.
 ← "ויעצמו במאוד מאוד" (א' - ז')
 אומר רבי בונים מפשיסחא, חז"ל אמרו (אבות ד') "**מאוד מאוד** הוא שפל רוח". וזה הרמז, "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו" - עלו, גדלו, נתחזקו ונתרבו, בכל זאת "ויעצמו במאוד מאוד" - במידה של "**מאוד מאוד הוא שפל רוח**".

פינת הנזבים והפתגמים
בְּרָכָה לְבִטְלָה = עֲבוּדָה שְׂאִין בָּהּ כָּל תּוֹעֵלָת.
דוגמה: הפעלת הרמזורים בשכונה החרדית בשבתות ובמועדי ישראל היא בְּרָכָה לְבִטְלָה.
מקור: מי שְׂאֵכֵל שוֹם וְרִיחוֹ נוֹדֵף, יִחְזָר וְיֵאכֵל שוֹם אַחַר כִּדֵי שְׂיָהָא רִיחוֹת נוֹדֵף? [בְּרָכוֹת דָּף נא, עמוד א].
 רש"י: יִחְזָר וְיֵאכֵל שוֹם אַחַר - כִּדֵי שְׂיָסְרִיחַ יוֹתֵר, כְּלוֹמַר: יוֹסִיף עַל סְרָחוֹנוֹ וְיַעֲשֶׂה בְּרָכָה לְבִטְלָה. (ניבונכוו)

הסירו ממשל מדרך עמי! העלון טעון גניזה. אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן. ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת" ו-"חידושי": <http://www.hidush.co.il/> <http://ladaat.info/>

השם משה - מה פירושו ומדוע הסכימה התורה לשם שניתן ע"י בת פרעה?
 "ויגדל הילד, ותבאחו לבת-פרעה, ויהי-לה לבן, ותקרא שמו משה, ותאמר כי מן-המים משיתיהו".
 א. לדעת יוסף בן מתתיהו מקורו של השם בלשון המצרית (קופטית) ופירושו: מו=מים, שה=ניצל.
 ב. לדעת החוקרים, פירוש השם "משה" = להיוולד. והמילה "משה" הינה חלק מן המילה המורחבת: תודמסו. תוד = נולד, מסו = ילד.
 לפי רבי מאיר אימו יוכבד קראה לו: "טוב".
 ובויקרא רבא פ"א, ג: "עשרה שמות נקראו למשה: יוד, חבר, יקותיאל, אביגדור, אבי-סוכו, אבי-זנוח, טוביה, שמעיה, לוי, משה = הרי עשרה". (מדוע לא מוזכר כאן השם טוב. לפי רבי מאיר? צריך עיון!)
 ובדברי הימים א' ד' כתוב: וְאֶשְׁתּוֹ הַיְהוּדִיָּה יִלְדָה אֶת יָרְדְּ אֲבִי גְדוֹר וְאֶת חָבֵר אֲבִי שׁוֹכֵן וְאֶת יְקוֹתְיָאֵל אֲבִי נֹחַם וְאֶלְהָה בְּנֵי בְתוּלָה בַת פְּרָעָה אֲשֶׁר לָקַח מֶרְדִּי וְהָיָה הַיְהוּדִיָּה, זו יוכבד. וכי משבטו של יהודה היתה? והלא משבטו של לוי היתה, ולמה נקרא שמה יהודיה? על שם התעמדה יהודים בעולם.

"בניד בשחילי זחיס" - חינוך
 "ואת המטה הזה תיקח בידך אשר תעשה בו את האותיות האלה".
 התורה כדי להמחיש את היחס בין הילדים להורים אומרת "למטה אבותינו" הילדים הם המטה שאצל האב. ה' אומר למשה: "ואת המטה הזה תיקח בידך". אם אתה לוקח את הילד יד ביד אז יקויים בך: "אשר תעשה בו את האותיות האלה", תראה ניסים ונפלאות... אך אם תשליך את המטה (לא תתייחס לילד) הוא יהפוך לנחש... ומה הפתרון להחזיר אותו למוטב?!
 "אחוז בזנבו". קח אחריותו ובוא אליו בדברים החשובים לו (ולא לך) משחקים, טיולים בדברים שהוא אוהב לעשות - תתחבר אליו משם, למרות שהם זנב... ומשם תאחו וכך תצליח להחזירו למוטב...
 עמרם ביטל את דעתו לדעתה של בתו הקטנה... ואמר טעיתי!!! לומר טעיתי לאדם פשוט זה לא קל, כל שכן לגדול הדור... לומר טעיתי לא מוריד ממך כלום, הרי כלנו טועים, הגדולה שלך תהיה כשתאמר: "אכן, טעיתי"... כך יערכו אותך יותר האנשים סביבך.
מאדם כזה שמודה על טעותו, יוצא משה רבינו...

שיעור התורה הגדול בתבל ארגון "אברהם יגל" מעביר מיוחד לנשים מקום מיוחד לנשים משדר בלויין בכל מוצאי שבת את שיעורו של הראשון לציון הרח"ג יצחק יוסף שליט"א בבית הכנסת "אוהל מועד" בשעה 20:30 השיעור יוקרן על גבי מסך ענק. בע"ה תתקיים סעודה רביעית, בחסות "בית הלחם"	רפואה שלימה כליסם דוידי בן שרה הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמי"ח אבריו ושס"ה גידיו שיחזור לאיתנו הראשון ויזכה לשנים רבות עם רעייתו שרה	רפואה שלימה כליסם דוידי בן שרה הי"ו הקב"ה ישלח מזור ומרפא לרמי"ח אבריה ושס"ה גידיה. רפואת הנפש ורפואת הגוף. שתחזור לאיתנה הראשון.	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה
--	--	---	--	--

כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה
--	--	--	--	--

כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה	כרכה והלכה לאב"ר ועל"ה מוסאי שיתברכו בבריאות, אושר, שלום-בית ופרנסה טובה ובכל מילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות, לשנים טובות ונעימות ויררו נחת ושלווה מכל ילדיהם יתגשמו משאלותם לטובה
--	--	--	--	--

רפואה שלימה והחלמה מהירה: שלמה לארי בן מרים הי"ו משה נאמן בן מרים הי"ו אברהם נאמן בן מרים הי"ו מרדכי עמרני בן רבקה הי"ו ישראל פריג' רפאל בן מרים הי"ו הנוראי-חנניה בן דינה ומיכאל הי"ו באבאי בן מורורי הי"ו לירן מלכה בן ריטה ועמרם הי"ו ובכללם לרפואת כל חולי ופצועי צה"ל ועם ישראל.	לעילוי נשמות: הרב ישעיהו מהצרי ז"ל בן יוסף הי"ו ניסן אברהם בן נהיית ז"ל שרה מוסאי בת סרוור ז"ל רחל מוסאי בת ביבי ומרדכי ז"ל יוסף כרמי בן רחל ז"ל אילנה גולברי בת טורן ז"ל רבקה ישראל בת ברוד ז"ל אסתר ממן בת פרחא ז"ל
---	---

”אל תקרי הליכות אלא הלכות”

מלח על השולחן – סגולה או הלכה

שאלה: האם יש חיוב מן הדין לשים מלח על השלחן קודם ברכת המוציא, והאם יש לנהוג בזה גם בימות חול?

תשובה: בגמרא במסכת ברכות (מ.) אמר רבא בר שמואל משם רבי חייא, אין הבוצע רשאי לברך עד שיביאו מלח או לפתן. (פירוש, אין לברך ברכת המוציא על הפת, עד שיהיה מונח לפני המברך מלח לטבל בו את הפת, או לפתן, כלומר איזה דבר שדרך לטבל בו את הפת, כמו ”סלטים” שעושים היום) וכן פסקו הרמב”ם (פ”ז ה”ג) והטור ומרן השלחן ערוך (סימן קסז סעיף ה)

ובדברי רבותינו הראשונים נתבאר שני טעמים לחיוב זה. שהרא”ה כתב, שצריך שיהיה מלח לפניו, מפני שהפת הטפילה בלי מלח אינה ראויה כל כך למאכל, ולכן אינה ראויה גם כן לברכה. ובספר הלכות גדולות כתב, שהטעם לזה הוא מפני שאם לא ישימו לפניו מלח לפני שיברך, יש לחוש שמא אחרי שיברך (לפני שיטעם) יבקש שיביאו לו מלח, ומכיון שאין לדבר אחרי הברכה קודם הטעימה, תקנו שישימו לפניו מלח לפני שיברך. וכן דעת הגר”א מוילנא. (ואף על פי שאם דיבר מענין הסעודה לפני שטעם מן הפת, אינו חוזר לברך, מכל מקום לכתחילה אין להפסיק אפילו באופן המותר).

ומבואר בפוסקים שאין החיוב בזה מעיקר הדין, אלא בזמנם, שהיתה הפת טפילה לגמרי, בלי שום טעם, ולכן לא היתה רגילות כלל לאכול לחם בלי מלח, אבל בזמננו, שהפת מוטעמת במלח מזמן לישת הבצק, אין בזה חיוב מן הדין. וכן מבואר, שפת שהיא נקיה, כמו פת חטים שלנו, שראויה היא למאכל גם בלי מלח, גם כן אין חיוב מן הדין לשים מלח לפני המברך. וכן אם בדעתו של המברך לאכול את הפת לבדה, אפילו אם אינה מוטעמת כלל, גם כן אין חיוב מן הדין לאכלה עם מלח. שהרי בכל אחד מן המקרים הללו, לא שייכים הטעמים שכתבו הפוסקים בזה.

מכל מקום, המנהג פשוט אצל כל ישראל, להניח מלח על השולחן מזמן הברכה עד סיום הסעודה, וכן היה מנהג מרן הרב זצ”ל, לדקדק בזה, בין בשבתות ובין בימי חול, וכמו שכתב הרמ”א, שמצוה להביא מלח על כל שולחן קודם שיבצע מן הפת, מפני שהשולחן דומה למזבח, והאכילה כקרבן (כשהיא באה לתת כח לאוכל לעבוד את בוראו), ונאמר (ויקרא ב) ”על כל קרבן תקריב מלח”, והוא מגין מן הפורענות. לכן, נכון הדבר לדקדק לשים מלח בימות החול, ובפרט בשבתות, שכן המנהג אצל כל ישראל. (ויש בזה עוד טעמים על פי דברי המקובלים)

ברכת אשר יצר וברכת המזון – מה קודם למה?

שאלה: מי שנתחייב ברכה אחרונה, ולפני שברך, נכנס לבית הכסא עליו לברך ברכת אשר יצר תחילה, ואחר כך יברך ברכה אחרונה על מה שאכל. האם דין זה נכון אף לגבי ברכת המזון ועל המחיה, או שאינו אלא בברכת בורא נפשות?

תשובה: מי שנתחייב ברכה אחרונה, ואחר כך נתחייב בברכת אשר יצר, עליו לברך קודם ברכת אשר יצר, ואחר כך יברך ברכה אחרונה, וזאת על פי דברי המהרש”ל, שמכיון שכלל בדינו ”תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם”, וברכת אשר יצר היא תדירה יותר מברכה אחרונה, לכן יש להקדים ברכת אשר יצר. ברכת המזון חיובה הוא מן התורה, וכן ברכת על המחיה לדעת רוב הפוסקים היא מן התורה, וכתבו רבים מן הפוסקים, שאין מצוה דרבנן קודמת למצוה דאורייתא.

ומרן הרב עובדיה יוסף זצ”ל כתב שמי שצריך לברך ברכת בורא נפשות, ואחר כך התחייב בברכת אשר יצר, יברך ”אשר יצר”, ואחר כך יברך בורא נפשות. ואם אירע כן עם ברכת המזון יברך תחילה על ברכת המזון.

הידעת? סיפור מזההפטרות

הפטרות שמות: ירמיה פרק א'

בפרשת השבוע מסופר על ניסיונותיו של משה להתחמק מן השליחות להוציא את עם ישראל ממצרים. ככתוב: ”מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים” הקב”ה מבטיח לו: ”כי אהיה עמך”. בהמשך אומר משה: ”והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי, כי יאמרו לא נראה אליך ה”י ושוב מנסה משה: ”יבי ה’ לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך, כי כבד פה וכבד לשון אנכי”, ומבאר רשב”ם: ”איני בקיא בלשון מצרים בחיתוך לשון, כי בקטנותי ברחתי משם ועתה אני בן שמונים”. והקב”ה מצוה אותו: ”ועתה לך, ואנכי אהיה עם פיד, והוריתך אשר תדבר”. אומר משה בעוונותיו וללא נימוק: ”שלח נא ביד תשלח”. מסביר אור החיים הקדוש: איני חס וחלילה תולה הדבר לצד הבורא יתברך שיכול הכל לעשות, אלא הפגם הוא מצדי שאיני ראוי לנס. ותשלח מי שמוכשר וראוי לבצע את השליחות כרצונך.

הפטרות: מדובר על סירובו של ירמיה הנביא לקבל על עצמו את תפקיד הנביא, ומתחמק מהשליחות. ה’ אומר לירמיה ”בטרים אצרך בבטן ידעתך ובטרים תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך” וירמיה עונה להקב”ה ”ואומר אהה ה’ אלוקים, הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי” ותגובת ה’: ”אל תאמר נער אנכי, כי על כל אשר אשלחך תלך ואת כל אשר אצווך תדבר”. פירוש: כשהגיעה שעתו של ירמיה להתנבא היה אז נער קטן, ועמד לפני ה’ בסירובו להתנבא וטען כלפי מעלה כי אינו ראוי לנבואה ועדיין לא פעל ניסים ונפלאות כמשה ואהרן. ורוח הקודש ענתה לו הלא בנער אני חפץ שלא טעם טעם חטא. ומבטיחו ה’ שיגן עליו ויעזור לו מהעם שרוצים להמיתו (רד”ק).

המופלא ביותר בירמיה שאת הנבואה הראשונה שלו היה על ידי נגיעה של ה’ בפיו ”וישלח ה’ את ידו ויגע על פי ויאמר ה’ אלי הנה נתתי דברי בפיך... הפקדתך על הגויים”. כמו שתתנבא עליהם לטוב ולרע כן יהיה. את הדמיון שבין משה לירמיה מרחיב המדרש: אתה מוצא שכל מה שכתוב בזה כתוב בזה. משה מתנבא ארבעים שנה וירמיה התנבא ארבעים שנה. משה, עמדו בני שבטו כנגדו (קורח ועדתו) וירמיה עמדו בני שבטו כנגדו. זה הושלך ליאור, וזה הושלך לבור. משה ניצל ע”י אמה וירמיה ניצל ע”י עבד. זה בא בדברי תוכחות וזה בא בדברי תוכחות. (בברכת השם ג.י.פ.)

" ואבותינו סיפרו לנו "

איך שהגלגל מתגלגל

המשרת הסביר לגביר שמלבד חובות אין לו כלום. היו לו מחסנים אדירים של עצים בלייפציג ומחיר העץ החל לרדת בצורה דרסטית. אנשיו רצו למכור את הסחורה, הם שלחו לו מדי פעם מברקים דחופים, אך הגביר לא השיב הוא היה עסוק באבלו והתעלם מכל ענייני העולם. בינתיים המחיר ירד בשמונים אחוזים, ודבר לא נעשה. באותו הזמן מחיר הדונג החל לעלות. מחסנים של דונג לא היו לגביר, אבל חובות המוצמדים לשער הדונג היו לו הרבה. העץ שהמתין במחסנים הרקוב והיה צריך לפנותו. פיננסי עציים רקובים מתוך מחסנים, לפני עידן הטרקטור והסמיתריילר, עלה כסף רב, שכבר לא היה לו. בלית ברירה ר' אפרים התנער מאבלותו ונכנס לעניינים, אבל אז התברר לו שגם אם ימכור את אחוזותיו וכל רכושו, לא יצליח לשלם את כל חובותיו. הגביר העשיר הפך לאלמן עני ואביון חסר כל, ללא כסף ואפילו ללא קורת גג לראשו. הוא שכר מחסן קטן בקצה העיר ומצא עבודה כעוזר קצב. מהבוקר עד הערב היה חותך את הבשר ואח"כ היה סובב בין בתי הלקוחות, מחלק את הבשר וגובה את התשלום.

יום אחד שלח אותו הקצב לעיר לסדר כמה עניינים. שם ראה שלט גדול המודיע לציבור הרחב כי בהגרלה הממשלתית השנתית זכה הכרטיס שמספריו: 5, 8, 30, 90, 5, 2. היה זה כרטיס ההגרלה של אסתר הכובסת. "איך שהגלגל מתגלגל", חשב לעצמו אפרים הקצב, "אסתר, הכובסת הענייה, הפכה כעת לגבירה עשירה, בעוד אני, הגביר הגדול הפכתי לשוליית קצב". פתאום עלה רעיון במוחו: "אני אלמן והיא אלמנה... נשמע מתאים... אך מצד שני, איך יכול גביר להתחתן עם כובסת ענייה?! אבל בעצם כעת המצב התהפך, היא הגבירה ואילו אני פועל פשוט ועניי". כל הלילה חשב, ובבוקר ניגש לשדכן. השדכן הציע לאסתר את ההצעה, והיא שמחה מאוד. הקב"ה שמע את תפילותיה. מי היה מאמין שהיא תתחתן עם גביר. אמנם כרגע הוא לא ממש גביר עשיר, אבל הוא גם לא סתם אדם פשוט, הוא אדם מכובד ונבון. השידוך נסגר ותקופה קצרה אח"כ הם התחתנו.

ר' אפרים לא שאל מיד על הכרטיס. זה לא לעניין. לאחר חודש, בארוחת הבוקר, אזור אומץ ושאל את אסתר: "את זוכרת את כרטיס ההגרלה שקינתי לך פעם בלייפציג? "בטח שאני זוכרת!", השיבה אסתר, "זכרתי גם את ההצעה החכמה שהצעת לי למכור את הכרטיס בעשרה רובל, באמת תודה רבה". עולמו חשך עליו. פתאום התחיל לחשוב מחדש אם השידוך היה מתאים... עוד באותו היום נסע ר' אפרים לרבי מקוצק, שם פרק את כל המטען שהעיק עליו. לא רק את עניין השידוך, אלא את כל צרותיו שעברו עליו מאז חלתה אשתו ועד עצם היום הזה". הרבי הקשיב בהשתתפות ולבסוף שאלו: "ומה עכשיו אתה רוצה? במה יכול אני לעזור לך?" "אני רוצה להתגרש!", אמר הגביר לשעבר. אמר לו הרב: "תראה, במהלך תקופה קצרה הקב"ה הפך את כל העולם. שלח אותך, הגביר, לקנות כרטיס הגרלה, דאג שתזכור את המספרים, לקח ממך את אשתך, הוריד את מחיר העץ והעלה את מחיר הדונג, כל העץ שהיה לך במחסנים נרקב ולבסוף אילץ אותך למכור את כל רכושך ולהפוך לשוליית קצב שישלח אותך לעיר כדי שתראה את המודעה. וכל כך למה? כדי שתתחתן עם אסתר. סוף סוף התחתנת אתה, ועכשיו אתה רוצה להתגרש? האם אינך רואה את מה שהקב"ה עשה בשביל שתתחתן איתה?! כך גלגל מתגלגל."

באחת מעיירות פולין חי לו יהודי בשם ר' אפרים. הוא היה עשיר גדול ועצום, היו לו שדות ופרדסים, נכסים רבים ואחווה ענקית ועשרות משרתים. זוגתו של ר' אפרים העסיקה כובסת בשם אסתר שהיתה אלמנה גלמודה שעסקה לפרנסתה ככובסת בבתי עשירים, אך מעולם לא הספיק לה עיסוק זה כדי מחייתה. ימים רבים בילתה בביתה, תוך שידיה עסוקות היו במלאכת הכביסה, ולא חדלה מלתנות את צרותיה ובעיותיה לאוזניה הקשובות של אשת הגביר. יום אחד, תוך כדי שיחה, אומרת אסתר לבעלת הבית: "את יודעת, שמעתי שממשלת פולין עורכת הגרלת פיס על סכום עצום", שאלה אותה אשת הגביר: "ומה זה קשור אלי?" השיבה הכובסת: "הכרטיסים נמכרים במשרד מיוחד שנפתח לשם כך בעיר לייפציג, אם זה לא קשה, תבקשי מהאדון שבפעם הבאה שהוא נוסע לשם לרגל עסקיו, אם יועיל בטובו לקנות לי כרטיס הגרלה, מי יודע אולי אזכה ואהפוך למיליונרית!".

"אין בעיה, בסדר גמור", השיבה אשת הגביר. לאחר שבוע נסע הגביר ללייפציג, דבר ראשון נכנס למשרד הממשלתי לקנות כרטיס. הוא שילם חמישה רובלים, קנה את הכרטיס ואח"כ פנה לסידוריו ועסקיו. בדרכו חזרה, בזמן הנסיעה בעגלה, מרוב שעמום הוא לקח את כרטיס ההגרלה והתחיל לקרוא כל מה שכתוב עליו ישר והפוך, את כל ההוראות והתעריפים... אח"כ התחיל לחשב את הגימטריה של המספרים, ואז גילה דבר מדהים: הגימטריה של המספרים היא "בהצלחה". לא היה צריך לחשב יותר מדי כדי להגיע לתוצאה - על הכרטיס היו רשומים, שחור על גבי לבן, המספרים: 2 (ב), 5 (ה), 90 (צ), 30 (ל), 8 (ח), 5 (ה). זה אמנם היה מדהים, אבל הגביר ר' אפרים לא התרגש יותר מדי. כשהגיע הביתה, קרא לאסתר ונתן לה את הכרטיס. "כמה זה עלה?", שאלה אסתר. "חמישה רובלים", השיב ר' אפרים. "חמישה רובלים?! אסתר כמעט התעלפה, "סכום כזה אני מרוויחה בקושי בשבועיים... כיצד אוכל לעמוד בתשלום של סכום כזה?" הגביר כבר עמד להציע לה שותפות, אך ברגע האחרון חזר בו. אין זה מכבודו להיות שותף בכרטיס הגרלה עם כובסת ענייה. במקום זה הוא אמר לה: "יתשמעי, עכשיו הכרטיס שווה חמישה רובלים, אבל ככל שהולך ומתקרב מועד ההגרלה, כך המחיר עולה. בעוד חודשיים תוכלי למכור את הכרטיס בעשרה רובלים. חמישה תרוויחי לעצמך וחמישה תחזירי לי". עברו כמה חודשים ואשת הגביר נפלה למשכב. מצבה היה קשה, הרופאים המומחים בווינה בדקו אותה ואמרו לגביר: "הגברת סובלת ממחלה קשה מאוד שאין לה מזור ומרפא, אין מה לעשות, רק לתת לה משככי כאבים ולהמתין לגרוע מכל". האישה הלכה ודעכה אל מול עיניו והוא ישב לצידה. לא עניין אותו דבר. כמה ימים אח"כ היא נפטרה. נערכה הלוויה גדולה. ר' אפרים הגביר קם מהשבעה שבור לרסיסים, חודשיים ישב ביתו מביט בחוסר עניין בכל מה שקורה סביבו, ולא מדבר עם איש.

לאחר חודשיים, המשרת דופק על דלת חדרו ונכנס פנימה. "אדוני, סליחה על ההפרעה, אבל מוכרחים לטפל בעסקים. אנשים מקישים על הדלת ומבקשים משכורות". "בסדר תשלם להם, שלום". "אבל אין מאיפה לשלם". "מה זאת אומרת, אין מאיפה לשלם?"